ไทยโพสต์

เครือข่ายพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคม

เพื่อการยกระดับนวัตกรรมเชิงพื้นที่สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การจัดประชุมวิชาการเครือข่ายพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคม ระดับชาติ (CSD สัมพันธ์) ครั้งที่ 22 ได้จัดขึ้น ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (ศูนย์แม่ริม) ระหว่างวันที่ 31 มกราคม–4 กุมภาพันธ์ 2567 ซึ่งได้มีกิจกรรมการสร้างเครือข่ายของคณาจารย์ นิสิต นักศึกษา พัฒนาชุมชน พัฒนาสังคม ทั่วประเทศ ที่ได้มีการจัดการเรียนการสอนด้านการพัฒนาชุมชน พัฒนาสังคม สังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ซึ่งได้ดำเนินการจัดโดยสมาคมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคม ร่วมกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และสถาบันการศึกษาเครือข่ายที่มีการจัดการเรียนการสอนด้านการพัฒนาชุมชน พัฒนาสังคมทั่วประเทศ และหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมสัมมนาดังกล่าว เพื่อเป็นเวทีทางวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์ กิจกรรมการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์

กิจกรรมในงานดังกล่าว ประกอบด้วย การปาฐกถาพิเศษ การมอบประกาศนียบัตรผู้เข้าร่วมหลักสูตรยกระดับทักษะในการทำงานพัฒนา การเสวนากลุ่มย่อยในประเด็นต่างๆ เช่น กลุ่มที่ 1 เรื่อง Start Up : นวัตกรรมในการจัดการวิสาหกิจเกษตรและอาหาร กลุ่มที่ 2 เรื่อง ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ : นวัตกรรมเพื่อการรับมือกับสถานการณ์ปัญหาด้านคุณภาพอากาศ กลุ่มที่ 3 เรื่อง Healthy Aging Innovation : นวัตกรรมการส่งเสริมการมีสุขภาพดีของผู้สูงวัย กลุ่มที่ 4 เรื่อง Social Impact Startups : นวัตกรรมทางธุรกิจสร้างสรรค์สังคม และกิจกรรมการแข่งขันการประกวดทักษะทางวิชาการของนักศึกษา ประกอบด้วย การเขียนแผนที่ความคิด การประกวดสิปหมังสั้น การแข่งขันตอบคำถาม การประกวดนิทรรศการมีชีวิต และการนำเสนอบทความวิจัย บทความวิชาการ และการนำเสนอ Poster Presentation ระดับปัณฑิตศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในหัวข้อ *"การยกระดับนวัตกรรมเชิงพื้นที่สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน"* และการศึกษาดูงานในพื้นที่การพัฒนาในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียนได้นำอาจารย์ นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เข้าร่วม และได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในงานประชุมวิชาการดังกล่าว โดยสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในงาน ผู้เขียนขอนำเสนอเป็นประเด็นดังต่อไปนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหัวข้อของงานเขียนบทความเรื่องนี้ คือ **"เครือข่ายพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมเพื่อการยกระดับนวัตกรรมเชิงพื้นที่สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน"** และการดำเนินกิจกรรมในวันแรกเป็นพิธีเปิดการประชุม โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.ชาลี มณีโกศล รักษาราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นประธาน และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นผู้กล่าวรายงาน ซึ่งการประชุมครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมกว่า 1,000 คน จากมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนด้านการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และสังคม จำนวน 39 แห่งจากทั่วทุกภูมิภาค

กิจกรรมภายในงานประกอบด้วย การปาฐกถาพิเศษ ในหัวข้อ "นวัตกรรมเชิงพื้นที่กับการพัฒนาที่ยั่งยืน" โดย รองศาสตราจารย์ ดร.อาวรณ์ โอภาสพัฒนกิจ อุปนายกสมาคมพันธ์กิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม ซึ่งสาระสำคัญของการบรรยาย (ผู้เขียนขอสรุปเป็นประเด็นสำคัญ) ดังนี้

การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อยกระดับนวัตกรรมเชิงพื้นที่สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งรองศาสตราจารย์ ดร.อาวรณ์ โอภาสพัฒนกิจ ได้บรรยายพิเศษให้ผู้เข้าร่วม โดยเริ่มจากการขับเคลื่อนด้วยการเสริมพลังชุมชน บนฐานของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และมีชุมชนเชิงพื้นที่โดยให้ความสำคัญกับโจทย์ปัญหาในชุมชนเป็นตัวตั้ง และร่วมกันขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาบนฐานความต้องการของชุมชน รวมทั้งการมีตัวชี้วัดการผลิตที่ชัดเจน และ

ที่มา: สรุปสาระสำคัญโดยผู้เขียน

คำนึงถึงระบบนิเวศการสร้างนวัตกรรม และพิจารณานโยบายการแบ่งกลุ่มมหาวิทยาลัย เป็นกลุ่มต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยที่ส่วนใหญ่ได้เลือกกลุ่ม 3 คือ กลุ่มการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยมีบุคลากรที่คอยสนับสนุนด้านการบริการวิชาการ และนำองค์ความรู้ที่ได้มาดำเนินการถอดบทเรียนเพื่อดำเนินการขับเคลื่อนและเสริมสร้างกลไกการพัฒนานวัตกรรมเชิงพื้นที่สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

ส่วนกิจกรรมอื่นๆ ผู้เขียนขอนำเสนอโดยภาพรวมโดยมีการนำเสนอ Best Practice ของแต่ละหน่วยงาน สถาบันการศึกษาที่นำเสนอ ผลการขับเคลื่อนงานพัฒนาร่วมกับชุมชน ตัวอย่างเช่น การนำเสนอของ ดร.ชล กานดาร์ นาคทิม และคณะ ผู้ประสานงานภาคตะวันออก ของโครงการพลังชุมชนและนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน (CEIS) ที่ได้นำเสนอผ่านบทความส่องกล้องมองผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ กรณีศึกษาการจัดการขยะโดยชุมชน ในหมู่ที่ 2 ตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยสรุปองค์ความรู้ที่เกิดจากการทำงานด้านการพัฒนาคน การสร้างนวัตกรรมและการขยายผลการเรียนรู้ในชุมชน ผ่านกระบวนการสำรวจ จัดเวทีระดมความคิดเห็นทั้งตำบล ลงสำรวจร่วมกับชุมชน ข้อมูลจากเอกสาร จัดเวทีประชุมกลุ่มย่อย จัดเวทีประชุมไม่เป็นทางการกับผู้นำ ลงพูดคุยกับสมาชิกในชุมชน นำไปสู่การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ขยะในชุมชน โดยเจ้าหน้าที่ CEIS ศึกษาข้อมูล และประชุมนำเสนอการจัดการขยะแบบใช้กล่อง ถุงหมัก และกระบวนการให้แกนนำครัวเรือนทดลองทำ และกระบวนการติดตามเป็นระยะ และแกนนำจัดเวทีนำเสนอการจัดการขยะในชุมชน สรุปผลและถอดบทเรียนร่วมกัน และมีผลสำเร็จที่เห็นเป็นรูปธรรม เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการขยะระดับตำบล และทางจังหวัดได้ส่งโครงการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเข้าประกวด "จังหวัดสะอาด" ระดับประเทศประจำปี พ.ศ.2566 เป็นต้น

รวมทั้งการจัดประชุมวิชาการเครือข่ายพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคม ระดับชาติ (CSD สัมพันธ์) ครั้งที่ 22 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้มีเครือข่ายการพัฒนาทั่วประเทศเข้าร่วม แสดงนิทรรศการ เช่น มูลนิธิพัฒนางานผู้สูงอายุ สมาคมศูนย์รวมการศึกษาและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาในประเทศไทย (ศ.ว.ท.) มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชน สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าภาคเหนือตอนบน สถาบันหายใจเชียงใหม่ โครงการพลังชุมชนและนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน (CEIS) และสุดท้ายได้มีการประชุมสมาคมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคม โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา เป็นนายกสมาคม และมีที่ปรึกษาสมาคม ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติ มงคลชัยอรัญญา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนธยา พลศรี และ ดร.สมพันธ์ เลขะอีก เข้าร่วม และได้มีแนวทางการขับเคลื่อนกิจกรรมทั้งทางด้านวิชาการของอาจารย์ นักศึกษา พัฒนาชุมชนและสังคม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งด้านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน การประกันคุณภาพการศึกษาระหว่างหลักสูตรด้านการพัฒนาชุมชน พัฒนาสังคม ระหว่างมหาวิทยาลัยต่างๆ และทิศทางการทำความร่วมมือผ่านการทำวิจัยบนฐานของประเด็นปัญหาของชุมชน ร่วมกันกับสถาบันการศึกษาในเครือข่าย และเป็นแม่งานในการประสานการทำงานขับเคลื่อนพัฒนาทักษะนักศึกษาอาจารย์

โดยการพัฒนาทักษะการทำงานพัฒนาที่สำคัญ รวมทั้งสร้างขวัญกำลังใจสำหรับนักพัฒนา และการขับเคลื่อนงานพัฒนาร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นต้น สำหรับจำภาพครั้งต่อไปในการประชุมวิชาการเครือข่ายพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมระดับชาติ (CSD สัมพันธ์) ครั้งที่ 23 คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ส่วนทิศทางการสร้างเครือข่ายและประเด็นการประชุมวิชาการครั้งต่อไปจะมีอะไรเป็นโจทย์สำคัญและมีทิศทางการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนอย่างไร ผู้เขียนจะสรุปมานำเสนอต่อไป.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยิ่ง ประทุม
รองคณบดีฝ่ายวิจัยและกิจการนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช